

DYSLEXIEBELEID

ST. MICHAËL COLLEGE

Inhoud

Inhoud	1
Dyslexiebeleid 2019 St. Michaël College	2
1. Wat is dyslexie?	2
2. Dyslexiebeleid.....	2
2.1 Missie.....	3
2.2 Visie/uitgangspunten bij de missie.....	3
2.3 Realisatie van de visie.....	3
3. Signalering, screening en diagnose bij vermoeden van dyslexie	3
3.1 Screening en signalering:.....	3
3.2 Didactische resistentie en remediëring:.....	4
3.3 Dyslexietest:	4
4 Begeleiding van leerlingen met een verklaring	5
4.1 Dyslexiecoördinator	5
4.2 Vakdocent.....	5
4.3 Mentor.....	5
4.4 Zorgcoördinator.....	6
Leerlingen met meervoudige problematiek (dus dyslexie en bijv. A(D)HD etc.) vallen onder de verantwoordelijkheid van de zorgspecialisten (leerlingbegeleiding/trajectgroep).	6
4.5 Ouders	6
4.6 leerlingen.....	6
5 Faciliteiten, dispensatie en compensatie:	6
5.1 In de les en thuis:.....	6
5.2 Toetsen	7
5.3 Examens.....	7
6 Communicatie met ouders:	7
7 Communicatie met Personeel:	8
Bibliografie	9
Bijlage 3 – Signalenlijst lees- en spellingproblemen.....	10

Dyslexiebeleid 2019 St. Michaël College

Dit beleid is voor het eerst vastgelegd in 2019 en beschrijft de missie en visie van het St. Michaël College met betrekking tot dyslexie. Ook de methode van screening en signalering, de facilitering, de begeleiding en de rol van de diverse betrokkenen worden besproken. Het beleid wordt regelmatig op basis van ontwikkelingen bijgewerkt

1. Wat is dyslexie?

Dyslexie is gedefinieerd door de Stichting Dyslexie Nederland (SDN). “dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.”

(Convenant dyslexie PO-VO, 2018)

Bij het vaststellen van dyslexie hanteert SDN drie criteria:

- Het criterium van achterstand - Met achterstand wordt bedoeld dat het niveau van het lezen en/of spellen op woordniveau behoorlijk lager is dan wat op grond van de kalenderleeftijd, de groep waarin het kind zit en het individu verwacht mag worden (zie DSM-5). Er moet sprake zijn van een significante achterstand. (Convenant dyslexie PO-VO, 2018)
- Het criterium van didactische resistentie - Als het probleem met lezen en/of spellen gedurende minimaal 6 maanden aanwezig is en de problemen blijven bestaan ondanks interventies gericht op het remediëren ervan, dan wordt dit ‘didactisch resistent’ genoemd. Het kind is resistent voor instructie. De interventies moeten minimaal betrekking hebben op zorgniveau 3, dat wil zeggen dat ze hebben plaatsgevonden op school, maar buiten de context van reguliere (zorgniveau 1) of verlengde instructie (zorgniveau 2) in de klas (Convenant dyslexie PO-VO, 2018)
- Het criterium van exclusie - Exclusiefactoren, factoren die uitgesloten moeten worden als verklaring van hardnekkige problemen in lezen en/of spellen, zijn onder meer: algemene verstandelijke beperkingen, doof- of slechthorendheid, blind- of slechtziendheid, neurologische stoornissen, onvoldoende beheersing van de instructietaal en algemene omgevingsfactoren, zoals inadequaat onderwijs (zie DSM-5). (Convenant dyslexie PO-VO, 2018)

2. Dyslexiebeleid

Het St. Michaël College in Zaandam is een school voor havo en vwo. Het beleid beschrijft zo nauwkeurig mogelijk op welke wijze leerlingen met dyslexie op het St. Michaël College worden begeleid. Het beleid is opgesteld met in acht neming van het schoolplan St. Michaël College, het protocol dyslexie voortgezet onderwijs en het convenant dyslexie PO-VO Zaanstad.

2.1 Missie

De missie van het St. Michaël College op het gebied van dyslexie is dat alle leerlingen het onderwijs moeten kunnen volgen dat past bij hun capaciteiten en ambities. Onderwijs en zorg op het St. Michaël College zijn erop gericht dat ook dyslectische leerlingen de optimale condities krijgen om een diploma te behalen.

2.2 Visie/uitgangspunten bij de missie

- Aansluiting bij het protocol dyslexie voortgezet onderwijs
- Aansluiting bij het convenant dyslexie PO-VO Zaanstad
- De leerling is het uitgangspunt bij het beleid
- De leerling en de ouders zijn medeverantwoordelijk
- Een geïntegreerde aanpak. Dat wil zeggen; steeds meer binnen de les en minder buiten de les
- Ondersteuning gedurende de hele schoolloopbaan aan het SMC
- Begeleiding vanuit het economisch principe: ondersteuning richt zich dus alleen op kennis en vaardigheden die effect hebben op de doelen die de dyslectische leerling zich gesteld heeft. (Henneman, Bekebrede, Cox, & Krosse de, 2013)
- Informatie-uitwisseling tussen docenten, begeleiders en de dyslexiecoördinator is een voorwaarde.

2.3 Realisatie van de visie

Het St. Michaël College realiseert de visie door:

- Alle leerlingen te screenen in het eerste leerjaar
- Na het eerste leerjaar te werken met signalering vanuit docenten en mentoren
- Faciliteiten te bieden die aansluiten bij de adviezen in de dyslexieverklaring

3. Signalering, screening en diagnose bij vermoeden van dyslexie

3.1 Screening en signalering:

In de eerste klas van het VO wordt gescreend met gebruik van het OKR uit het dossier van de basisschool, observaties en een signaleringstoets. (Convenant dyslexie PO-VO, 2018) Deze toets vindt plaats aan het begin van het schooljaar (na een week of zes, zodat de leerlingen voldoende hebben kunnen acclimatiseren). Op het SMC wordt als signaleringstoets gebruik gemaakt van het screeningsprogramma Testsuite 1 dyslexie & Nederlands van Muiswerk Educatief.

Docenten kunnen ook in de latere loop van de schoolcarrière signaleren dat een leerling een grotere achterstand heeft dan op basis van zijn leerachtergrond mag worden verwacht. Docenten kunnen gebruikmaken van de signaleringslijst lees- en

spellingsproblemen (zie bijlage) om te kijken of er een reden is om dyslexie te vermoeden. Mentoren kunnen ook aan (verschillende) vakdocenten vragen de leerling te observeren en de signaleringslijst in te vullen. De mentor is degene die de melding doet bij de dyslexiecoördinator. Leerlingen kunnen gedurende het hele jaar aangemeld worden voor screening. De voortest wordt echter voor groepjes leerlingen op een aantal vaste momenten in het jaar gedaan.

Screening van leerlingen ouder dan 16 jaar kan niet gedaan worden door school. De middelen van de school om leerlingen te screenen zijn alleen geschikt voor kinderen tot 16 jaar, daardoor is het lastig een goede inschatting te maken of een leerling in aanmerking komt voor een dyslexietest. (zie ook 3.3)

3.2 Didactische resistentie en remediëring:

Na een vermoeden van dyslexie op basis van de signaleringstoets, wordt bij deze leerlingen een DST (dyslexie screening test) afgenomen. Wanneer er na deze test nog steeds reden is om dyslexie te vermoeden, moet de didactische resistentie aangetoond worden om uit te sluiten dat er andere redenen zijn voor de achterstanden.

Van didactische resistentie is sprake als extra hulp en inspanning niet of nauwelijks leiden tot verbetering van de lees- en spellingresultaten. Het moet gaan om remediëring afgestemd op de instructiebehoeften van de individuele leerling. (Henneman, Bekebrede, Cox, & Krosse de, 2013)

Overeenkomstig de afspraken in het POVO-convenant Zaanstad wordt gedurende minimaal een interventieperiode van drie maanden adequate remediërende instructie en oefening geboden. Onder adequate instructie en oefening wordt verstaan: 1 contactuur op school en dagelijks een half uur zelfstudie thuis. (Convenant dyslexie PO-VO, 2018) Dit traject wordt ook landelijk geadviseerd door Dyslexie Centraal. (Dyslexie centraal, 2023)

Van zowel leerling als ouders wordt betrokkenheid en inzet verwacht. Zonder regelmatige oefening kan de didactische resistentie niet worden vastgesteld en kan geen dyslexietest worden afgenomen.

Het rt-traject op het SMC bestaat uit het NUMO-oefenmateriaal Nederlands op weg naar 1F van Muiswerk. Dit traject is afgestemd op de specifieke achterstanden van de leerling en sluit aan op de constatering uit de signaleringstoets.

3.3 Dyslexietest:

Mocht na voldoende inzet en remediëring blijken dat de leerling geen of nauwelijks vooruitgang heeft geboekt, wordt de leerling via een extern instituut getest op dyslexie. Aan de test zijn kosten verbonden. Overeenkomstig de afspraken in het POVO-convenant Zaanstad is 50% van de kosten voor rekening van de ouders en 50% voor de school.

Voor leerlingen van 16 jaar en ouder bestaat geen mogelijkheid om via de school een dyslexietest te doen. Voor deze leerlingen en voor leerlingen bij wie de school geen reden ziet om te testen, bestaat wel de mogelijkheid om zich extern te laten testen. Wanneer blijkt dat de leerling toch dyslectisch is, betaalt de school 50% van de kosten terug, tot het bedrag dat de school normaliter voor een leerling betaalt.

4 Begeleiding van leerlingen met een verklaring

4.1 Dyslexiecoördinator

De dyslexiecoördinator is het vaste aanspreekpunt van de dyslectische leerlingen en de docenten; hij/zij draagt zorg voor het vastleggen van de zaken rondom dyslexie in het leerlingvolgsysteem van de betrokken leerlingen en zorgt voor communicatie omtrent de faciliteiten waarvoor de leerling in aanmerking komt.

De leerlingen hebben in het begin van elk schooljaar per jaarlaag een bijeenkomst met de dyslexiecoördinator waarin zij worden voorgelicht over hun rechten; materialen worden overhandigd en voorleessoftware (TextAid) op de laptops wordt geïnstalleerd.

De leerlingen van de onderbouw worden twee keer per jaar uitgenodigd voor een gesprek met de dyslexiecoördinator. In de bovenbouw vindt contact plaats op verzoek van de leerling.

Overeenkomstig de bepalingen van het Convenant dyslexie po-vo Zaanstad en het Masterplan dyslexie, wordt er géén inhoudelijke hulp geboden aan dyslectische leerlingen (bijv. leer- of spellingscontrole). De begeleiding binnen het VO richt zich op (leren) omgaan met de gevolgen van de dyslexie. Het geven van gerichte behandeling valt buiten de mogelijkheden van het VO en behoort tot de verantwoordelijkheid van ouders.

Daarnaast informeert de dyslexiecoördinator de leerlingen over de inschrijfperiodes voor toetsen (zie 5.2).

4.2 Vakdocent

Van de vakdocent mag extra begeleiding worden verwacht bij het begrijpen van teksten en het bepalen van hoofd- en bijzaken.

4.3 Mentor

Alle zaken rondom planning en organisatie vallen onder de verantwoordelijkheid van de mentor.

4.4 Zorgcoördinator

Leerlingen met meervoudige problematiek (dus dyslexie en bijv. A(D)HD etc.) vallen onder de verantwoordelijkheid van de zorgspecialisten (leerlingbegeleiding/trajectgroep).

4.5 Ouders

Van ouders wordt een betrokken houding verwacht in de begeleiding van de leerling op het gebied van monitoring en stimuleren van oefening. Het is van belang dat voldoende geoefend wordt.

Voor een remediërend traject met betrekking tot vaststelling van didactische resistentie moet geoefend worden volgens afspraak. Wanneer dit niet gebeurt, is het wettelijk niet mogelijk leerlingen te testen op dyslexie.

De school verzorgt behalve voor het vaststellen van de didactische resistentie geen RT-begeleiding. Volgens de afspraken in het POVO-convenant Zaanstad is de RT-begeleiding van leerlingen met een dyslexieverklaring een zaak voor externe specialisten. (Convenant dyslexie PO-VO, 2018)

4.6 leerlingen

Leerlingen hebben naast rechten ook plichten. Deze bestaan op het gebied van dyslexie uit:

- het opvolgen van de adviezen van de dyslexiecoördinator
- zorgen voor voldoende inzet voor het rt-traject, aanwezigheid bij de rt-les op school
- gebruik van hulpmiddelen zoals bedoeld.
- in orde hebben van de hulpmiddelen (laptop, koptelefoon, lader) bij toetsen.
- tijdig inschrijven voor toetsen in toetsweken (zie 5.2)

5 Faciliteiten, dispensatie en compensatie:

Leerlingen hebben recht op faciliteiten en dispensatie zoals opgenomen in de dyslexieverklaring voor zover het tot de mogelijkheden van de school behoort. De faciliteiten moeten expliciet beschreven zijn in de verklaring. De school kan alleen zorgdragen voor deze voorzieningen indien een kopie van de verklaring op school aanwezig is.

5.1 In de les en thuis:

Leerlingen hebben de mogelijkheid audioversies (voor zover verkrijgbaar) aan te vragen van de schoolboeken die door het St. Michaël College gebruikt worden (via Dedicon). Deze boeken kunnen worden (voor)gelezen met het programma TextAid.

Ook bestaat er in sommige gevallen de mogelijkheid om, tegen de gangbare schoolafspraken in, in de werkboeken te schrijven.

5.2 Toetsen

Voor dyslectisch leerlingen geldt dat zij recht hebben op extra tijd bij toetsen en examens. Deze tijd is een kwart van de toetstijd met een maximum van 30 minuten.

De toets wordt aangeleverd in een schreefloze letter minimaal punt 12 lettergrootte. Arial 12 is het gangbare lettertype op het Centraal Eindexamen. (Henneman, Bekebrede, Cox, & Krosse de, 2013)

Dyslectische leerlingen mogen bij toetsen werken op een laptop met spellingscontrole en auditieve ondersteuning via TextAid.

Voor spelling geldt dat dit niet moet worden meegeteld tenzij het onderdeel van de toetsing is. In het geval van het toetsen van spelling mag een maximale aftrek van 10% van het eindcijfer plaatsvinden. Hierbij moeten typische dyslectische fouten buiten beschouwing worden gelaten. (M.a.w. fouten die niet te maken hebben met regelgeving maar met woordbeeld tellen niet mee.)

Dyslectische leerlingen die gebruik willen maken van een laptop tijdens toetsweken dienen zich voor elke toetsweek in te schrijven voor het gebruik van hulpmiddelen via de website van het St. Michaël College. Hierop bevindt zich de link: Aanvraagformulier hulpmiddelen dyslexie. De dyslexiecoördinator stuurt een á twee weken voor de aanvang van de toetsweek de leerlingen een mail met de data van inschrijving.

5.3 Examens

Voor alle schriftelijke schoolexamens geldt dat dyslectische leerlingen 30 minuten verlenging krijgen, zo ook voor alle schriftelijke centrale examens.

Dyslectische leerlingen mogen bij schoolexamens en centrale eindexamens werken op een laptop met spellingscontrole en auditieve ondersteuning via TextAid.

6 Communicatie met ouders:

De school stelt ouders op de hoogte:

- Als er bij een leerling een DST (zie 3.2) wordt afgenomen.
- Over de uitkomst van de DST, wanneer de uitkomst verdere actie vraagt.
- Wanneer het wenselijk is dat een RT-traject wordt ingezet. Aan het eind van het RT-traject wordt een nieuwe screening afgenomen.
- Wanneer er noodzaak is een leerling op dyslexie te laten testen. In dat geval dient er in sommige gevallen ook een NIO-test te worden afgenomen. Ouders moeten eerst schriftelijk toestemming geven voor beide onderzoeken. Tevens worden er afspraken gemaakt over de terugrapportage, financiering en overdracht van het externe onderzoek.
- Na het dyslexieonderzoek worden de ouders en school op de hoogte gesteld van de bevindingen. De ouders ontvangen het officiële verslag van het onderzoek en de school krijgt een kopie, mits ouders hiervoor schriftelijk toestemming hebben gegeven. Hetzelfde geldt voor de eventuele dyslexieverklaring. De VO-school bewaart de gegevens in het leerlingendossier. (Convenant dyslexie PO-VO, 2018)

7 Communicatie met Personeel:

De dyslexiecoördinator informeert het personeel over het dyslexiebeleid op het Sint Michaël College.

- Nieuwe docenten krijgen in een van de bijeenkomsten met de docentenbegeleiders voorlichting en hand-outs over de werkwijze m.b.t. dyslexie op het St. Michaël college.
- De examensecretaris informeert het personeel over de gang van zaken rondom toets- en SE-weken. Hierin is ook de informatie over inlogcodes en protocollen met betrekking tot dyslexie, TextAid en SchoolYear opgenomen. Deze informatie is ook standaard te vinden op de website in het examenportaal.
- Docenten kunnen op de website bij de link: Resultaat hulpmiddelen leerlingen inventariseren welke leerlingen een aanvraag hebben gedaan voor het gebruik van hulpmiddelen.
- Docenten kunnen in Senses zien welke leerlingen recht hebben op faciliteiten i.v.m. dyslexie.

Bibliografie

(2018). *Convenant dyslexie PO-VO*. Zaanstad.

Dyslexie centraal. (2023, februari 28). Opgehaald van Dyslexie centraal:

<https://dyslexiecentraal.nl/weten/begeleiding-bij-lees-en-spellingproblemen/remediering-het-voortgezet-onderwijs>

Henneman, K., Bekebrede, J., Cox, A., & Krosse de, H. (2013). *Protocol dyslexie voortgezet onderwijs, Handreiking voor directie, middenmanagement en docenten*. Masterplandyslexie.nl, Expertisecentrum nederland, KPC Groep.

Sint Michaël College. (2015). *Schoolplan 2016-2020*. Zaandam. Opgehaald van <http://www.stmichaelcollege.nl/Media/download/5323/Schoolplan+2016+-+2020+versie+23+november+2016.pdf?>

Bijlage 3 – Signalenlijst lees- en spellingproblemen

Om leerlingen met ernstige lees- en spellingproblemen, mogelijk dyslectische leerlingen te signaleren via observatie is noodzakelijk te weten waar deze leerlingen problemen mee hebben. In hoofdstuk 3 (schema 3.1) van het *Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs* staat een uitgebreid overzicht van mogelijke problemen. Voor observaties in de klas is dit overzicht ingekort tot de meest in het oog springende problemen.

Met deze signalenlijst kunt u nagaan hoe u in uw lessen informatie kunt verkrijgen over leerlingen die met een aantal van deze problemen te kampen hebben. Om signalen te registreren is observatie alleen niet voldoende. Signalen moeten ook uitgelokt worden door het geven van specifieke taken of door het vragen stellen aan leerlingen.

	Mogelijke signalen dyslexie	Naam leerling:
TECHNISCH LEZEN	<i>Heeft moeite met accuraat en vloeiend hardop lezen</i>	
	<i>Struikelt met hardop lezen over onbekende woorden</i>	
	<i>Leest zeer traag</i>	
SPELLEN	<i>Maakt zowel in complexe als in alledaagse eenvoudige woorden veel spelfouten</i>	
	<i>Maakt bij de moderne vreemde talen fouten die wijzen op interferentie met het Nederlandse spellingsysteem</i>	
SPREKEN	<i>Heeft moeite de juiste uitspraak van woorden in de moderne vreemde talen onder de knie te krijgen</i>	
	<i>Is soms traag in het onder woorden brengen van zaken door woordvindingsproblemen</i>	
LUISTEREN	<i>Heeft moeite met luisteroefeningen, werkt traag en kan onvoldoende tot begrip komen</i>	
ALGEMEEN	<i>Heeft moeite met het onthouden van betekenisloze associaties, bijvoorbeeld vocabulaire, namen, jaartallen e.d. ondanks intensief oefenen</i>	
	<i>Werkt traag, kan herhaaldelijk het tempo van de klas niet bijhouden als het om lezen en schrijven gaat</i>	

FUNCTIONELE TAKEN	<i>Schrijft onsamenhangende teksten</i>	
	<i>Laat bij correctie fouten zitten, ziet ze over het hoofd</i>	
	<i>Slaat vragen over bij opdrachten en proefwerken</i>	
	<i>Maakt fouten bij het overnemen van gegevens van het bord</i>	
	<i>Heeft problemen met begrijpend lezen</i>	
	<i>Heeft problemen met stellen/ formuleren</i>	
SOCIAAL- EMOTIONEEL	<i>Is onzeker over zijn cognitief functioneren</i>	
	<i>Is ongemotiveerd voor taken die hij moeilijk vindt</i>	
	<i>Heeft moeite met concentratie</i>	
	<i>Vertoont vermijdingsgedrag</i>	

Specifieke opmerkingen m.b.t. gesignaleerde leerlingen: